

Säkerställande av skyddsförmågan hos personlig skyddsutrustning

Personlig skyddsutrustning ger avsett skydd om den har valts och används på rätt sätt. Det är viktigt att säkerställa skyddsutrustningens skyddsförmåga innan den tas i användning.

Om de risker som förekommer i arbetet inte kan avlägsnas eller minskas tillräckligt ska de som arbetar på arbetsplatsen använda personlig skyddsutrustning. Statsrådets beslut om val och användning av personlig skyddsutrustning i arbetet (1407/1993) förutsätter att skyddsutrustningen är ändamålsenlig och lämpar sig för arbetsförhållandena i förhållande till riskerna i arbetet och att skyddsutrustningen passar bäraren efter nödvändig justering.

Personlig skyddsutrustning väljs utifrån en bedömning som görs på arbetsplatsen. I bedömningen utreds riskerna i arbetet, hur man skyddar sig mot riskerna och vilken skyddsnivå skyddsutrustningen ska uppnå. Innan skyddsutrustningen tas i användning rekommenderas det att man genom olika testmetoder säkerställer att skyddsutrustningens prestanda är tillräcklig medan man bär den.

Den nödvändiga skyddsnivån uppnås endast om skyddsutrustningen används, underhålls och förvaras korrekt. Användningen omfattar bl.a. rätta justeringar och att skyddsutrustningen tas på och av under säkra förhållanden.

Säkerställande av andningsmaskens skyddsförmåga

Det är viktigt att säkerställa att skyddsmasken sluter tillräckligt tätt mot ansiktet och att kontrollera filtrets skyddsförmåga innan andningsskyddet tas i användning. Detta är speciellt viktigt att göra om koncentrationen av skadliga ämnen i luften är nära HTP-värdena (koncentrationer som befunnits skadliga), nära gränsvärdet för exponering i arbetet eller överskrider det.

Det är bra att utföra en tillförlitlig mätning av skyddsförmågan innan andningsskyddet tas i användning för första gången och efter det minst en gång per år. Därtill ska skyddsförmågan gärna mätas varje gång användarens ansikte förändras (t.ex. vid märkbar viktuppgång eller viktnedgång eller om användaren fått ett större ärr nära skyddsmaskens kant).

- Den enklaste men minst tillförlitliga metoden att bedöma skyddsmaskens täthet utgår ifrån användarens andning. Tillverkaren av skyddsutrustningen kan ge instruktioner om metoden i bruksanvisningen, till exempel ge-

nom att uppmana användaren att andas kraftigt in och/eller ut. Använder man en mask av fibertyg och känner av ett drag vid skyddsmaskens kanter har man inte tagit på sig andningsskyddet rätt, eller så passar inte skyddsmasken användarens ansikte. Använder man en hel- eller halvmask i plast eller gummi ska man blockera andningsventilen och andas in. I skyddsmasken uppstår då ett undertryck, som ska hållas en stund. Ett annat tecken på läckage vid skyddsmaskens kanter är om användarens ögonskydd eller glasögon immar.

- Vid den s.k. huvmetoden tar man först på sig andningsskyddet och justerar det rätt. Över huvudet läggs där efter en huva som innehåller ett smakämne, t.ex. socker. Om användaren känner smaken i munnen har andningsskyddet inte tagits på rätt, eller så passar inte skyddsmasken användarens ansikte.
- Den mest tillförlitliga metoden för att bedöma om andningsskyddet sluter tillräckligt tätt mot ansiktet är att utföra test med mätinstrument. Mätningar kan utföras på arbetsplatserna, och de ska utföras av en expert.

Säkerställande av hörselskyddens skyddsförmåga

Hörselskydd väljs i enlighet med bullrets styrka (decibel), varaktighet och frekvens. Vid valet ska man ta hänsyn till bullrets egenskap, till exempel om det är fråga om ett jämnt buller eller höga ljudtoppar. Hörselskyddet ska skydda från buller på arbetsplatsen, vilket förutsätter att skyddsnivån har valts rätt och att skyddet passar användaren.

Med hörselskydd ska man inte sträva efter bästa möjliga dämpning, utan bullret ska dämpas på rätt nivå. Målet är att arbetstagarna ska kunna höra tal och varningssignaler när de använder hörselskydd.

Med hjälp av mätningar kan man säkerställa att det valda hörselskyddet ger rätt slags skydd på lämplig nivå. Mätningarna ska utföras av en expert. I arbetsmiljöer kan hörselskyddets dämpningsförmåga mätas med hjälp av en mikrofon innanför skyddet. Alternativt kan bl.a. hörselröskeln mätas i laborieförhållanden, vilket går att göra både med och utan hörselskyddet.

YTTERLIGARE INFORMATION:

- > [Arbetskyddsförvaltningens webbsida om personlig skyddsutrustning](#)
- > [Arbetshälsoinstitutets modellösningar för val och användning av personlig skyddsutrustning \(på finska\)](#)